

Milieufederatie Noord-Holland
Rapport inzake de
Jaarrekening 2017

Inhoudsopgave

Rapport

Jaarbericht 2017

Bestuursverslag	
Bestuursverslag	3
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2017	12
Staat van Baten en Lasten over 2017	13
Kasstroomoverzicht	15
Toelichting op de balans en staat van Baten en Lasten	16
Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	19
Toelichting op de onderscheiden posten van de balans	20
 Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van Baten en Lasten	 23
Specifieke toelichting bezoldiging directie	27
Ondertekening van de jaarrekening	28
 Controleverklaring	 29
 Bijlagen	
Begroting 2018	33

BESTUURSVERSLAG 2017

Algemene informatie

Dit is de jaarrekening van de vereniging Milieufederatie Noord-Holland, statutair gevestigd te Bergen. Kantoor houdend te Zaandam.

2017 was voor de Natuur en Milieufederatie Noord-Holland het jaar van een nieuw begin na een reorganisatie in 2016. De organisatie heeft na een aantal jaren van krimp en verliezen een nieuwe start gemaakt. Deze start heeft in het eerste jaar geleid tot het oppakken van een aantal nieuwe initiatieven en daarmee, voor het eerst in jaren weer een positief financieel resultaat.

Missie

De Milieufederatie Noord-Holland is het netwerk van en voor de lokale organisaties die zich inzetten voor het herstellen, beschermen en versterken van natuur, landschap, milieu en een gezonde leefomgeving in Noord-Holland. Tegelijkertijd bevordert de Milieufederatie de verduurzaming van de productie en consumptie van goederen en diensten. We richten ons daarbij vooral op mobiliteit, energie, voedsel en de circulaire economie. Bovendien dragen wij op deskundige, kritische en creatieve wijze bij aan de kwaliteit van de besluitvormingsprocessen van het openbaar bestuur en bij bedrijven. Tenslotte informeert en betreft de Milieufederatie burgers in de energieke samenleving waardoor kennis wordt verspreid en de meningsvorming wordt versterkt.

Doel en werkwijze

De belangrijkste pijler van de Milieufederatie zijn de 110 aangesloten ledenorganisaties. Deze leden streven doelen na die aansluiten bij bovengenoemde doelstellingen van de Milieufederatie. De professionele medewerkers van de Milieufederatie ondersteunen deze organisaties met juridische en inhoudelijke adviezen en bij juridische procedures. Vaak is er sprake van uitgebreide en gestructureerde samenwerking.

Statutair doel van de Milieufederatie Noord-Holland is het leveren van een bijdrage aan de bescherming van natuur, landschap en milieu en van cultuurhistorische, archeologische en aardkundige waarden in de provincie Noord-Holland. Waar nodig, wordt ook ingegaan op oorzaken die buiten de provinciegrenzen zijn gelegen. Hiertoe draagt de Milieufederatie, samen met haar leden en andere organisaties, informatie, ideeën en projecten aan om een duurzaam, natuur- en milieuvriendelijk beleid tot stand te brengen.

Leden, donateurs en vereniging

Het aantal aangesloten organisaties bedroeg op 31 december 2017 honderdvijf. Het aantal donateurs bedroeg op 31 december 2017 zesenvijftig.

De Algemene Ledenvergaderingen in 2017 vonden plaats op 12 januari, 15 februari en 13 november, te Zaandam.

De vergadering van 13 november heeft het jaarverslag 2016 en de jaarrekening 2016 goedgekeurd.

Bestuur en directie

Het algemeen bestuur van de vereniging Milieufederatie Noord-Holland bestond bij aanvang 2017 uit voorzitter mw. dr. M.C. van Schendelen, dhr. Xander Müller, penningmeester, en de leden drs. A.C.G. Kappenburg, prof. dr. J. Sevink en J. Wentink. Deze bestuursleden zijn afgetreden en gedechargeerd op de ledenvergadering van 15 februari 2017. Op deze ledenvergadering zijn de bestuursleden dhr. R. van den Berg (voorzitter), mw. E.J.M. Plasmeijer (vice-voorzitter), dhr. K. Buskermolen (penningmeester) en mw. H.J.M. van Zutphen (secretaris) benoemd. Zij stelden dhr. ir. S.P. Akkerman aan als directeur van de Milieufederatie Noord-Holland.

Het bestuur heeft in 2017 4 maal vergaderd. De belangrijkste onderwerpen die aan de orde zijn geweest, waren onder andere het verslag 2016, de voortgang in 2017, de continuïteit van de organisatie in 2017 en 2018, de financiële positie van de organisatie en mogelijkheden van acquisitie. Waarnemend directeur van 1 januari t/m 15 februari 2017 was mw. G. Krommendijk. Vanaf 16 februari 2017 is Sijas Akkerman directeur. De beloning van de directeur is toegelicht in het onderdeel 'Bezoldiging directie' van de jaarrekening.

Taakverdeling bestuur en directie

De directie is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van de werkorganisatie in Zaandam, de wisselwerking met de leden en de contacten met relevante spelers in Noord-Holland en daarbuiten. Het bestuur fungeert als een "bestuur op afstand" en geeft de kaders aan waarbinnen de directie mandaat tot handelen heeft. In het bestuur zijn portefeuilles verdeeld. Het betreft de volgende onderwerpen: Personeel, Organisatie, Financiën en Algemeen (w.o. communicatie en externe betrekkingen). De betreffende portefeuillehouder is binnen het bestuur het eerste aanspreekpunt voor de directeur. Relevante zaken worden ook altijd binnen het bestuur als geheel besproken. Met deze werkwijze werkt het bestuur aan een goede prioriteitstelling en een optimale uitvoering van de vastgestelde doelen en beleidsprioriteiten.

Het bestuur werkt onbezoldigd. Onkosten zoals reiskosten kunnen worden gedeclareerd.

Bestuursleden worden benoemd door de algemene ledenvergadering voor een periode van 4 jaar met de mogelijkheid tot verlenging.

Bestuursleden hebben geen nevenfuncties die zouden kunnen conflicteren met hun verantwoordelijkheden voor de Milieufederatie Noord-Holland. Dhr. R. van den Berg is gepensioneerd en was onderdirecteur van het Planbureau voor de Leefomgeving. Mw. E.J.M. Plasmeijer is stadsdeelsecretaris Nieuw West bij de Gemeente Amsterdam en bestuurslid bij Stadswerk, een vereniging van gemeenten met programma's op het gebied van duurzaamheid. Dhr. K. Buskermolen (penningmeester) is Hoofd Onderwijsfaciliteiten bij het Horizoncollege in Noord-Holland. Mw. H.J.M. van Zutphen is directeur van Schoon Nederland, penningmeester van het Clean Europe Network en vrijwillig Business Consultant voor Women on Wings, een ontwikkelings-NGO, actief in India.

De directeur, Sijas Akkerman, is eigenaar van Oliithe, het bedrijf waarmee hij werkte voor zijn functie bij MNH werd aanvaard. Overeengekomen is dat de Professionele Code van de Samewerkende Natuur en Milieufederaties van toepassing is en in aanvulling daarop dat verwerving van opdrachten voor MNH voorkeur en voorrang heeft. Verdere nevenfuncties van de directeur zijn, Lid Raad Advies ForFarmers, Lid Raad Advies KeyGene en voorzitter bestuur Stichting Kringlooptoets.

Het bestuur heeft het werk van de directeur in 2017 geëvalueerd en constateert dat de ombuiging naar herstel en positieve ontwikkeling van de organisatie is geslaagd. Op grond daarvan heeft het

bestuur er vertrouwen in dat deze ontwikkeling in 2018 zal worden doorgetrokken.

Bureau

Het aantal betaalde medewerkers op het bureau bedroeg op 31 december 2017: 5 overeenkomend met 3,7 fte, waarvan 3 (1,6 fte) in vaste dienst. De Milieufederatie Noord-Holland volgt sinds 1 januari 2009 bij haar beloningsbeleid de CAO- De Landschappen (onderdeel Raam-CAO Bos&Natuur) zonder deel te nemen aan de CAO. Het pensioen is geregeld via een overeenkomst voor alle medewerkers met de PfwZ gericht op 70% van het middelloon. Onkostenvergoeding voor bestuur en medewerkers geschiedt op basis van declaratie van gemaakte onkosten. De beloning van de directeur is op basis van de schaal voor directeuren van kleine organisaties. Voor een overzicht van de verdragen verwijzen we naar het onderdeel Bezoldiging directie in deze jaarrekening.

Vrijwilligers

Van de 8 bureaumedewerkers werken er twee op vrijwillige basis. Daarnaast zijn de bestuursleden op vrijwillige basis actief. Tenslotte heeft de Milieufederatie vele vrijwilligers in de ledenorganisaties, die met regelmaat deelnemen aan activiteiten van de Milieufederatie. De participatie van vrijwilligers wordt zoveel mogelijk bevorderd. Er is voor vrijwilligers, op het moment dat zij op verzoek van de Milieufederatie actief zijn een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering van toepassing. Voor het bestuur is een bestuursaansprakelijkheidsverzekering afgesloten.

Reorganisatie en nieuwe start

Door de beëindiging van de boekjaarsubsidie van de provincie Noord-Holland aan de Milieufederatie Noord-Holland per einde 2015, heeft het bestuur van de Milieufederatie Noord-Holland in de loop van 2016 besloten tot een verdere reductie van kosten en vermindering van het personeel. Voor het uitvoeren van deze voorstellen, die eind 2016 werden doorgevoerd, is een overeenkomst gesloten met de Natuur en Milieufederaties om de continuïteit te waarborgen, waarmee de plannen voor 2017 en daarna van de nodige steun zijn voorzien. Het proces is door de Algemene ledenvergadering begin 2017 goedgekeurd.

Door de beëindiging van de boekjaarsubsidie en de kosten van de reorganisatie waren de beschikbare middelen van de Milieufederatie Noord-Holland sterk afgenomen. Met een kleine staf is onder leiding van de nieuwe directeur Sijas Akkerman een nieuwe start gemaakt om opnieuw de weg omhoog te vinden. Dit jaarverslag laat zien dat de eerste stappen op deze weg met succes zijn gezet en de betekenis van de Milieufederatie en de beschikbare middelen weer toenemen

Communicatie

Communicatie is voor de Milieufederatie Noord-Holland van groot belang om haar netwerk te bereiken én effectief invloed uit te oefenen op de ontwikkelingen m.b.t. landschap, milieu en duurzaamheid in onze provincie. In onze projecten is communicatie een vast element en is het een onderdeel van de deelbegrotingen. Naast de website zijn belangrijke media: onze nieuwsbrief, het ledenbericht en twitter.

Sinds begin 2016 heeft De Milieufederatie een nieuwe huisstijl en logo. Dit logo is tot stand gekomen in samenwerking tussen de 12 Natuur en Milieufederaties. Ze zijn alle verschillend, maar toch als groep herkenbaar. Daarmee volgen wij een trend bij de Milieufederaties om meer als herkenbare groep naar buiten te treden. De werknaam van de milieufederatie is toen ook

veranderd naar **Natuur en Milieufederatie Noord-Holland**.

Deze naam wordt gebruikt bij alle uitingen van de Natuur en Milieufederatie, maar is nog niet statutair doorgevoerd. Daarom wordt in overeenkomsten en bij transacties nog de statutaire naam Milieufederatie Noord-Holland gebruikt. Het bestuur overweegt nog een aantal andere statutaire veranderingen en na afronding van dit proces kunnen alle wijzigingen in één keer worden doorgevoerd.

De nieuwe naam dekt de inhoud van de werkzaamheden van de federatie beter. Natuur, landschap, milieu, energie, duurzaamheid zijn allemaal thema's waar onze federatie zich mee bezighoudt.

In intensieve samenwerking met de Natuur en Milieufederaties is een nieuw en beter relatiebeheersysteem ingevoerd, SpitsOnline van Adaptivity bv. Dit heeft aanzienlijk meer mogelijkheden dan het voorafgaande Sugar CRM.

Onze media

- De nieuwsbrief (ruim 1100 ontvangers) is in 2017 zes keer uitgebracht en ons ledenbericht is twee keer verspreid.
- De website www.mnh.nl de campagnesite www.sterrendichterbij.nl en ons twitteraccount [@milieufederaties](https://twitter.com/milieufederaties) (ca. 800 volgers) zijn actieve platforms voor onszelf en betrokken bedrijven, gemeenten, beleidsmakers en inwoners van Noord-Holland.
- In juni 2017 zijn het jaarverslag en de jaarrekening 2016 gepubliceerd op onze website. Deze documenten zijn in te zien via de website van de Natuur en Milieufederatie Noord-Holland www.mnh.nl op de pagina Wie wij zijn/publicaties.

Communicatie projecten in 2017

In 2017 communiceerde de Natuur en Milieufederatie Noord-Holland over een aantal activiteiten. Het nieuwsoverzicht van onze website www.mh.nl/nieuws geeft hiervan een volledig overzicht.

Een flink aantal van deze activiteiten deed NMNH in samenwerking met andere partners, waaronder het kustpakt in samenwerking met Natuurmonumenten, Nacht van de nacht in samenwerking met de Natuur en Milieufederaties en de Dialoogdag voor natuur- en milieuvrijwilligers, met IVN en andere TBO-organisaties.

Belangrijke activiteiten waarin NMNH een trekkersrol vervulde, o.a. voor de communicatie waren de organisatie van een werkconferentie over gezond en natuurlijk voedsel in verzorgingshuizen in aanwezigheid van de staatssecretarissen Van Rijn en Van Dam in het Pennemes te Zaandam en de werkconferentie De sterren dichterbij in samenwerking met Tata Steel over bedrijfsverlichting op maat in het kader van Nacht van de nacht.

Daarnaast is eind december 2017 een start gemaakt met de opzet van website www.natuurinclusief-landbouwiniatief.nl. Een initiatief vanuit NMNH om de term natuurinclusieve landbouw te introduceren en te verspreiden onder de boeren zodat zij deze vorm van landbouw meer gaan toepassen. Bij dit project zijn alle 12 Milieufederaties betrokken.

Verslag gericht op toezichthoudende taken

Code goed bestuur

Het bestuur maakt een onderscheid tussen zijn beleidsbepalende en toezichthoudende taak. De beleidsbepalende functie wordt vervuld door vaststelling van het meerjarenbeleidsplan, jaarplannen en beleidsvoorstellen en notities.

In het kader van de toezichthoudende taken toetst het bestuur de resultaten van de uitvoering door de werkorganisatie onder leiding van de directeur aan de geformuleerde beleidsplannen en de uitgangspunten voor het beleid. De Milieufederatie Noord-Holland volgt in dit kader de regelingen die nodig zijn voor het Keurmerk Goede Doelen van het Centraal Bureau Fondsenwerving.

Het bestuur onderschrijft hierbij de volgende drie principes:

1. Binnen de organisatie dient de toezichthoudende functie duidelijk gescheiden te zijn van het besturen en van de uitvoering.
2. De organisatie dient voortdurend te werken aan een optimale besteding van de beschikbare middelen ten behoeve van de doelstellingen van de organisatie.
3. De organisatie streeft naar optimale relatie met belanghebbenden, onder meer door een goede informatieverschaffing en een actieve inventarisatie van vragen wensen en klachten van alle bij de organisatie betrokken partijen en personen.

De invulling van deze principes is vastgelegd in een door het bestuur vastgestelde verantwoordingsverklaring.

Principe 1 – functiescheiding

De Milieufederatie Noord-Holland heeft de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het beleid intern neergelegd bij de directeur. Deze legt hierover structureel, door middel van verslagen en incidenteel, door verslag en toelichting op bestuursvergaderingen, verantwoording af. De verdeling van verantwoordelijkheden en taken tussen bestuur en directie zijn vastgelegd in een directiestatuut. De verdeling van verantwoordelijkheden en taken rond de besteding van de financiële middelen zijn vastgelegd in de Beschrijving van de administratieve organisatie. Van haar bevindingen en conclusies doet het bestuur jaarlijks verslag aan de Algemene ledenvergadering van de Milieufederatie Noord-Holland, het hoogste controlerend en beleidsbepalend orgaan van de vereniging.

Principe 2 – Optimale besteding van middelen

Bij zijn toezichthoudende functie richt het bestuur zich op het bereiken van een zo effectief mogelijke inzet van de beschikbare middelen voor de doelstellingen van de organisatie binnen randvoorwaarden van een ruimschoots voldoen aan voorwaarden van een goede bedrijfsvoering, verantwoord personeelsbeleid en continuïteit van de organisatie. Het bestuur doet deze toetsing mede aan de hand van de door de directeur voorgelegde voortgangsrapportages en kwartaal- en jaarverslaggeving betreffende de activiteiten, acquisitie, communicatie, financiën en personeel van de Milieufederatie. Deze rapportages evalueren de geformuleerde doelstellingen voor projecten en activiteiten, zowel inhoudelijk als kwantitatief. Hiertoe wordt o.a. gewerkt met een systeem van werkurenregistratie per medewerker per project.

Voortgangsrapportage en verslaggeving voldoen aan de door de Provincie Noord-Holland en het

Centraal Bureau Fondsenwerving gestelde eisen. Tevens richt het bestuur zich naar de richtlijnen voor goed bestuur, zoals geformuleerd door de VFI (vereniging fondsenwervende instellingen). Daarnaast volgt de Milieufederatie Noord-Holland de regeling Beloning Directeuren van Goede Doelen Nederland.

Ter beheersing van de overheadkosten heeft het bestuur een norm geformuleerd. In samenwerking met de andere provinciale Milieufederaties zal deze norm worden geëvalueerd en eventueel bijgesteld. Dit wordt in de jaarrekening toegelicht in het onderdeel Toelichting op de onderscheiden posten van de Staat van Baten en Lasten met specificatie van administratie- en beheerskosten en kosten werving subsidies.

Principe 3 – Optimale communicatie met belanghebbenden

Het bestuur ziet communicatie als een integraal onderdeel van de beleidsplanning, zoals die plaatsvindt in het meerjarenbeleidsplan en de jaarplannen. Het is een essentieel onderdeel van de beleidsbeïnvloedende doelstelling en werkzaamheden van de Milieufederatie. Toetsing hiervan gebeurt onder meer door een overzicht van succesvolle communicatiemomenten op iedere bestuursvergadering.

De Milieufederatie geeft ieder zes weken een digitale nieuwsbrief uit.

Vragen om ondersteuning door lokale groepen en individuen uit en over Noord-Holland worden opgetekend en beantwoord met behulp van een actieloket-register.

De registratie en behandeling van klachten gaat met behulp van een klachtenregister.

Risicoparagraaf

Het bestuur is nog bezig met het maken van een volledig geïntegreerd document voor evaluatie van de verschillende risico's waaraan de Milieufederatie Noord-Holland onderhevig is. Hierbij worden strategische, communicatieve, operationele en financiële risico's onderscheiden. De beheersing van deze risico's valt in het algemeen onder de competentie van de directie, die daarbij voor de strategische risico's wordt ondersteund door de beleidsmedewerkers, voor de communicatieve door de communicatiemedewerker en bij de operationele en financiële risico's door de medewerker middelen. De in de jaren vóór 2017 getroffen maatregelen ter beheersing van de voornaamste risico's en onzekerheden, waren het instellen van een constante bewaking van het te verwachten financieel resultaat en van de liquiditeitspositie van de organisatie. Deze werden ingesteld in verband met, eerst de vermindering en vervolgens de beëindiging van de boekjaarsubsidie door de Provincie Noord-Holland. Hiermee materialiseerde zich een van de voornaamste risico's voor de organisatie is de afgelopen periode. Hierop is gereageerd als beheersingsmaatregel met de doorvoering van een reorganisatie, besloten in 2^e helft van 2016. Ter ondersteuning van deze reorganisatie is een overeenkomst gesloten met de stichting De Natuur en Milieufederaties.

In het algemeen is het risiconiveau voor de Milieufederatie Noord-Holland in de afgelopen jaren hoger komen te liggen door beëindiging van de boekjaarsubsidie door de Provincie Noord-Holland. Daarbij is geconstateerd dat de organisatie over een aanzienlijke flexibiliteit heeft beschikt om de gevolgen hiervan op te vangen en de continuïteit van de organisatie mogelijk te maken.

De sinds 1 januari 2017 getroffen aanvullende maatregelen ter beheersing van de voornaamste risico's en onzekerheden, waren het invoeren van een sterk verbeterd acquisitieoverzicht, met inzicht in geworven projecten, werkuren en vergelijking met te bereiken begrotingsbedragen. Dit overzicht wordt samen met de liquiditeitsprognose op elke bestuursvergadering besproken. Een volgende maatregel te beperking van het kostenrisico, is dat de voor aanvullende projectuitvoering benodigde werkuren, worden verkregen op basis van tijdelijke overeenkomsten. Met deze maatregelen verwacht de Milieufederatie Noord-Holland voldoende te kunnen inschatten en opvangen. Een verder verbetertraject blijft echter nodig.

Strategisch gezien is de relevantie van MNH in 2017 toegenomen. Financiële risico's zijn nog aanwezig, zeker wat betreft de liquiditeit, maar de acquisitie in 2017 heeft al geleid tot een eerste positief resultaat en ook de verwachtingen voor de nabije toekomst zijn positief. De communicatie is efficiënter geworden bij een iets afnemende capaciteit op dit gebied. De personele risico's (gevolgen vertrek van medewerkers voor werklust, continuïteit en kwaliteit) zijn toegenomen door een kleinere staf bij gelijke verantwoordelijkheden. Overige operationele risico's zijn verminderd door inzet van moderne software voor databeheer en verder gelijk gebleven. Voor de beheersing van financiële risico's heeft de organisatie de beschikking over doorlopende bewaking van acquisitie en liquiditeit. In 2017 was de urenplanning voldoende adequaat, maar dit is wel een verbeterpunt dat in 2018 zal worden gerealiseerd.

Het totaalbeeld is dat MNH bij een hoog risiconiveau in staat is gebleken flexibel en adequaat te reageren en dit vermogen weet te behouden en verbeteren.

Toezicht in 2017

Het bestuur heeft tijdens haar vergaderingen het financieel jaarverslag 2016 vastgesteld en financiële kwartaalrapportages over 2017 besproken. Op elke bestuursvergadering werd een geactualiseerd acquisitieoverzicht en liquiditeitsplanning voor het lopende jaar besproken. Hiermee werd goed zicht gehouden op de financiële situatie van de Milieufederatie. Tijdens de vergaderingen heeft de directeur daar waar zinvol gerapporteerd over de voortgang van acquisitie en uitvoering van projecten. Hiermee vond een doorlopende evaluatie van de uitvoering van het werk plaats. In juni 2017 is het jaarverslag 2016 in het bestuur besproken. In september en november 2017 de begroting 2018.

De Milieufederatie Noord-Holland werft fondsen, voornamelijk voor uitvoering door de eigen organisatie van activiteiten voor haar doelstellingen. Het bestuur heeft geconstateerd dat deze uitvoering plaatsvindt met een hoog niveau van kennis en doelmatigheid. De terugmelding door doelgroepen, partners in samenwerking en subsidieverleners is hierover over het algemeen positief.

In 2015 verlengde het Centraal Bureau Fondsenwerving de toekenning van het Keurmerk als kansspelbegunstigde organisatie voor de Milieufederatie Noord-Holland tot en met 31 december 2018. Hierbij werd geconstateerd dat op alle punten aan de CBF vereisten werd voldaan.

Informatie over activiteiten voor de doelstellingen en overhead

Naar onze mening wordt 100% van de financiële middelen aangewend voor de statutaire doelstellingen die gericht zijn op een maximale inspanning voor natuur- en milieu op provinciaal niveau. De kosten van fondsenwerving en de interne organisatie zijn voor het bereiken van die doelstelling noodzakelijk. Ingevolge de vereisten van het Centraal Bureau Fondsenwerving en de Raad voor de Jaarverslaggeving zijn echter het aandeel van acquisitiekosten van financiële middelen en de kosten van administratie en beheer zichtbaar gemaakt als aandeel van de totale kosten en de kosten uitgesplitst naar subdoelstelling of programma van activiteiten, zoals die in het meerjarenbeleidsplan 2014-2017 zijn vermeld. Voor de kosten van acquisitie en administratie en beheer wordt een interne norm gehanteerd van 30% van de van de totale lasten. Met 24,8% in 2017 blijft MNH onder deze norm. Aan acquisitiekosten werd in 2017 6,0% van de lasten besteed, aan administratie- en beheerskosten 18,8%. Met besteding van 75,2% aan themadoelstellingen komt MNH boven de intern gestelde norm.

Primaire financiers

De belangrijkste bron van financiering van de Milieufederatie Noord-Holland in 2017 was de stichting Natuur en Milieufederaties, vooral op basis van de door hen ontvangen bijdrage van de

Nationale Postcodeloterij. Ook in 2017 is een belangrijk bedrag (€ 2,25 mln.) door de NPL geschonken aan de stichting Natuur en Milieufederaties. Een deel van dat bedrag is ingezet voor de financiering van gezamenlijke projecten. Deels is dit bedrag ter beschikking gesteld aan de afzonderlijke provinciale Milieufederaties. Door de steun van de Nationale Postcodeloterij kan de Milieufederatie Noord-Holland vele activiteiten realiseren, die anders niet mogelijk zijn. Het belang van deze bijdrage is voor de Milieufederatie Noord-Holland groter geworden.

Een tweede belangrijke bron is nog steeds de Provincie Noord-Holland, al is de bijdrage aanzienlijk kleiner dan in het verleden en specifiek gericht op uitvoering van projecten. Daarnaast heeft de MNH veel steun aan de samenwerking met de TBO (terrein beherende organisaties) in Noord-Holland, die ons binnen deze samenwerking een relatief groot deel van gezamenlijke activiteiten laten uitvoeren.

Dank voor al deze bijdragen.

In 2017 is een relatief groot deel van de middelen verworven in de vorm van opdrachten. De Milieufederatie Noord-Holland neemt opdrachten aan die bijdragen aan de realisatie van onze doelstellingen op het punt van milieu, natuur en landschap en zo een algemeen belang dienen, ook als dit de vorm heeft van een prestatie aan een opdrachtgever.

Financiële Middelen en Vermogen

Het bestuur weegt het belang van realisatie van de doelstellingen en een goede projectuitvoering voortdurend af tegen het belang van een voldoende vermogenspositie voor verzekering van de continuïteit. Door de dalende inkomsten ten gevolge van de aanhoudende bezuinigingen van de provinciale en landelijke overheid heeft de Milieufederatie Noord-Holland zich gedwongen gezien om in voorgaande jaren een deel van de reserves in te zetten voor het uitvoeren van het jaarplan. De omvang van de reserves is daardoor sterk afgenomen. In 2017 is deze ontwikkeling gekeerd en kan er een toevoeging aan de Algemene reserve worden gedaan. Het op dit punt gevoerde beleid staat hieronder bij Financiële ontwikkelingen in 2017.

Door toepassing van de richtlijn Fondsenwervende instellingen is het vermogen van de Milieufederatie in drie categorieën onderverdeeld:

1. Vooruit verworven (project)subsidies voor volgende boekjaren, ondergebracht in bestemmingsfondsen; deze zijn door de subsidiegever gebonden aan bepaalde projectmatige activiteiten en maken derhalve deel uit van het vastgelegde vermogen.
2. Verworven middelen, bestemd voor besteding aan activiteiten in het kader van de doelstelling van de organisatie in volgende boekjaren, ondergebracht in bestemmingsreserves. Deze bestemmingsreserves worden gevuld vanuit de niet-projectgebonden middelen verkregen vanuit het fonds van De Natuur en Milieufederaties en vanuit eventuele positieve projectresultaten. Ze worden actief ingezet om activiteiten die de Milieufederatie wil uitvoeren, ook indien daarvoor nog geen projectsubsidie is verkregen, toch te kunnen beginnen en om te krap toegekende subsidiemiddelen voor projecten aan te vullen. Deze bestemmingsreserves spelen een essentiële rol in de continuïteit van het projectmatige werk van de Milieufederatie. Voor verdere toelichting op de bestemmingsreserves verwijzen wij naar de toelichting op de balans.
De vaststelling van bestemmingsreserves vindt plaats door het bestuur en wordt in het kader van de goedkeuring van de jaarrekening aan de ledenvergadering voorgelegd.
3. De continuïteitsreserve dient ter dekking van toekomstige onvoorziene exploitatieverliezen, dit ter verzekering van de continuïteit van de organisatie.

De Milieufederatie Noord-Holland heeft geen risicodragende beleggingen en streeft bij het beheer van de toevertrouwde middelen naar een redelijk rendement bij een zo laag mogelijk risico en een bijdrage aan duurzaam vermogensbeheer.

Financiële ontwikkelingen in 2017

De baten overtroffen in 2017 de begrote baten. De begroting voor 2017 sloot echter met een tekort door een lage raming van inkomsten. Het resultaat in 2017 is positief.

Het resultaat vóór verrekening van bestemmingsfondsen en incidentele lasten in 2017 bedraagt € 18.096 positief. Vergeleken met de begroting vertoont het resultaat een verbetering met € 69.096.

In 2017 was de toevoeging aan bestemmingsfondsen lager dan de onttrekking. Het resultaat na vrijval van en toevoeging aan bestemmingsfondsen is € 27.718 positief. Dit saldo is toegevoegd aan de continuïteitsreserve.

De uitvoeringskosten waren ook hoger dan begroot. Dit vloeide voort uit de extra kosten van werkzaamheden voor uitvoering van verworven subsidies en opdrachten. Personeels- en reiskosten lagen hoger dan begroot, de huisvestings- en kantoorkosten iets lager dan begroot.

In 2017 zijn de kantoorkosten stabiel gebleven. De reguliere overheadkosten zijn daardoor ook relatief stabiel gebleven. Dit komt tot uiting in een gelijk aandeel van de administratie- en beheerskosten als deel van het geheel ten opzichte van 2016.

Toekomst

Het is verheugend dat de positieve verwachtingen die verleden jaar in het bestuursverslag zijn uitgesproken voor 2017, ook daadwerkelijk zijn gerealiseerd.

Voor 2018 verwachten we voortzetting van de groei van de acquisitie van projecten en daarmee van de middelen om onze natuur-, milieu- en landschapsdoelstellingen te bereiken en een verdere versterking van de organisatie en reserves. Deze verwachting blijft met de nodige onzekerheden omgeven, omdat er relatief weinig zekerheden zijn ten aanzien van de middelen die de milieufederatie ter beschikking staan. Met name voor de Provincie Noord-Holland en andere overheden lijkt de Natuur en Milieufederatie geen vaste waarde op de beleidsterreinen die wij willen behartigen. We hopen dit in 2018 te kunnen ombuigen.

Wij baseren ons optimisme op het grote belang van de doelstellingen van de Milieufederatie, de toewijding van de betrokkenen aan deze doelstellingen en het weer groeiende belang dat in de samenleving gehecht wordt aan de grote milieudoelstellingen voor de komende jaren, maar ook aan het belang van de kwaliteit van onze leefomgeving voor de bewoners van onze provincie.

Voorzitter:

Reinier van den Berg

directeur:

Sijas Akkerman

Balans per 31 december 2017

(na resultaatbestemming)

Activa	2017		2016	
	€	€	€	€
Vaste activa				
Verbouwing	-		-	
Inventaris	6.134		2.984	
		6.134		2.984
Vlottende activa				
Vorderingen:				
Debiteuren		774		19.336
Overige vorderingen en overlopende activa		118.734		59.113
Liquide middelen		41.912		73.863
		<u>167.554</u>		<u>155.296</u>
Passiva				
Reserves en fondsen				
Vrij besteedbare reserves en fondsen:				
Continuïteitsreserve	30.770		3.052	
Bestemmingsreserve	-		-	
		30.770		3.052
Vastgelegde reserves en fondsen				
Bestemmingsfondsen	10.440		20.062	
		<u>10.440</u>		<u>20.062</u>
Totaal eigen vermogen		41.210		23.114
Kortlopende schulden				
Crediteuren	17.922		6.701	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	7.199		17.575	
Overige schulden en overlopende passiva	101.223		107.906	
		<u>126.344</u>		<u>132.182</u>
		<u>167.554</u>		<u>155.296</u>

Staat van Baten en Lasten over 2017

	Realisatie 2017 €	Verenigings- begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Baten bijdragen particulieren	706	400	460
Baten bijdragen organisaties	885	1.200	1.575
Baten verbonden organisaties zonder winstoogmerk	147.613	123.000	154.893
Baten andere organisaties zonder winstoogmerk	65.766	35.500	51.597
Subsidies overheden en anderen	36.400	47.000	62.200
Baten uit levering diensten	81.581	20.000	78.727
Overige baten en lasten	333	400	10.812
Totale baten	333.284	227.500	360.263

BESTEDINGEN

Besteed aan doelstellingen:

Directe projectkosten

Thema De burger, gezondheid, veiligheid, participatie	2.939		11.194
Thema Stad en Land: een relatie	11.872		3.360
Thema Voedsel, duurzaam om de hoek	13.979		815
Thema Water en Land in Noord-Holland	-		1.029
Thema Natuurlijke hulpbronnen geven energie	15.210		8.206
Communicatie	-		-
	43.999	22.500	24.604

Uitvoeringskosten¹:

Doelstellingen:			
Thema De burger, gezondheid, veiligheid, participatie	58.166		94.872
Thema Stad en Land: een relatie	46.903		34.344
Thema Voedsel, duurzaam om de hoek	47.397		24.331
Thema Water en Land in Noord-Holland	28.665		24.206
Thema Natuurlijke hulpbronnen geven energie	5.631		53.590
Communicatie	6.249		32.909
	193.012	179.200	264.252

Totaal besteed aan doelstelling

	237.011	201.700	288.856

Acquisitie, beheer en administratie

Acquisitiekosten	18.928		17.027
Kosten beheer en administratie ²	59.249		72.543
	78.177	76.800	89.570
Totale bestedingen	315.188	278.500	378.426

Resultaat voor incidentele baten en lasten

	18.096	51.000-	18.163-

Incidentele baten en lasten

	-	-	74.667-

Resultaat na incidentele baten en lasten

	18.096	51.000-	92.830-

	Realisatie 2016	Verenigings- begroting 2016	Realisatie 2015
	€	€	€
Resultaatbestemming			
Toevoeging/ onttrekking aan:			
Te verdelen tekort /overschot	18.096	51.000-	92.830-
Mutatie continuïteitsreserve	27.718	51.000-	76.565-
Mutatie bestemmingsreserves	-	-	25.947-
Mutatie bestemmingsfondsen	9.622-	-	9.682
	-	-	-

- 1) Voor een nadere toelichting van de uitvoeringskosten verwijzen wij u naar blz. 22 t/m 25.
- 2) Voor een nadere toelichting van de beheers- en administratiekosten verwijzen wij u naar blz. 26.

Kasstroomoverzicht

Het saldo van de geldmiddelen is in 2016 afgenomen. De oorzaak hiervan blijkt uit onderstaande analyse van de kasstromen.

	<u>2017</u>		<u>2016</u>	
	x € 1.000		x € 1.000	
Kasstroom uit operationele activiteiten:				
Overschot/tekort	18		103-	
Bij: afschrijving materiële vaste activa	<u>2</u>		<u>2</u>	
		20		101-
Aanpassingen voor:				
Mutaties voorzieningen opgenomen in staat van Baten en Lasten	-		-	
Veranderingen in werkkapitaal:				
Mutatie vorderingen	33-		12	
Mutatie bestemmingsfondsen	10-		10	
Mutatie kortlopende schulden	<u>14-</u>		<u>71</u>	
		<u>57-</u>		<u>93</u>
		37-		8-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten:				
Investerings in materiële vaste activa	5	5	-	-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten:				
Netto kasstroom		<u>32-</u>		<u>8-</u>
Mutatie geldmiddelen		<u>32-</u>		<u>8-</u>

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting op de balans en staat van Baten en Lasten

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De vereniging is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken onder nr. 40634265.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De jaarrekening is opgesteld volgens de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende instellingen, aangevuld met de vereisten van het Centraal Bureau Fondsenwerving.

In 2017 zijn aanpassingen in de richtlijn 650 van kracht geworden die hebben geleid tot een gewijzigde indeling van de staat van baten en lasten. Ook de rubricering van de vergelijkende cijfers 2016 is overeenkomstig aangepast. De wijzigingen hebben geen impact op het vermogen of resultaat in 2017 of voorgaande boekjaren. In de verantwoording van de bestedingen gespecificeerd naar zes thema's/doelstellingen, zoals die zijn toegelicht in het meerjarenbeleidsplan van de Milieufederatie Noord-Holland.

Op de in de staat van baten en lasten opgenomen begroting is geen accountantscontrole toegepast.

Continuïteit

De provincie Noord-Holland heeft besloten de boekjaarsubsidie per 1 januari 2016 te beëindigen. In 2016 is er subsidietoekenning en opdrachtverlening aan de Milieufederatie Noord-Holland geweest. De verliezen in 2016 en de matige vooruitzichten voor 2017 hebben het toenmalige bestuur van de Milieufederatie Noord-Holland doen besluiten tot een drastische inkrimping van het aantal medewerkers. De transitiekosten, die hiermee zijn gemoeid, zijn in 2016 gedragen. Het verlies in 2016 heeft het eigen vermogen van de Milieufederatie Noord-Holland sterk verminderd. De Nationale PostcodeLoterij heeft het werk van de Natuur en Milieufederaties in 2017 begunstigd met eenzelfde bedrag als de afgelopen jaren werd toegekend. Dit mede de basis gelegd voor continuïteit in 2017. Deze continuïteit is echter, mede gezien de afgenomen vermogenspositie van MNH, nog afhankelijk van de verwerving van voldoende subsidies en opdrachten voor 2018 en verdere jaren.

In 2017 en in 2018 wordt de continuïteit van de Milieufederatie Noord-Holland ondersteund door een overeenkomst met De Natuur en Milieufederaties, die o.a. voorziet in een liquiditeitsvoorschot van € 70.000.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa.

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met de op basis van de geschatte economische levensduur bepaalde afschrijvingen. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingsprijs.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid.

Continuïteitsreserve

Het bestuur van MNH streeft een goede verzekering van de continuïteit van MNH na. Daartoe dient de Continuïteitsreserve een bedrag te zijn van € 400.000. Zolang dit bedrag niet is bereikt,

voegt het bestuur MNH jaarlijks het exploitatiesaldo toe aan de continuïteitsreserve.

Bestemmingsreserve reorganisatie

Het bestuur van de Milieufederatie Noord-Holland heeft een bestemmingsreserve reorganisatie gevormd, bestemd voor het opvangen van verliezen die in 2015 en daarna kunnen voortvloeien uit aanpassingen van de organisatie ten gevolge van veranderende en verminderende inkomsten door wijziging in het subsidiebeleid van de huidige subsidieverleners van de Milieufederatie. Deze bestemmingsreserve is in 2016 ingezet voor de kosten van transitievergoedingen.

Bestemmingsfondsen

De hoogte van de fondsen wordt bepaald op basis van de verantwoorde baten minus de directe projectkosten en uitvoeringskosten eventueel gecorrigeerd met verwachte verliezen. Voor komende boekjaren voor projecten verworven subsidies zijn in deze bestemmingsfondsen opgenomen. Deze worden gerekend als baten voor het huidige boekjaar en van daaruit toegevoegd aan de bestemmingsfondsen. De bestemming wordt bepaald door derden. Deze subsidies zijn door de subsidiegever gebonden aan bepaalde projectmatige activiteiten en maken derhalve deel uit van het vastgelegde vermogen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten uit eigen fondsenwerving

Onder deze categorie worden gelden verantwoord, die door de gever vrijwillig zijn afgestaan en geen (evenredige) tegenprestatie vormen voor geleverde goederen en/of diensten.

Kosten uit eigen fondsenwerving

Alle kosten van activiteiten, die direct of indirect ten doel hebben mensen, bedrijven of instellingen te bewegen geld te geven voor één of meer van de doelstellingen, worden aangemerkt als kosten fondsenwerving.

Resultaat verkopen artikelen en/of gebruikte goederen

Onder deze categorie wordt het resultaat verantwoord van de verkoop van artikelen en/of gebruikte goederen. Dit resultaat wordt bepaald op basis van de netto-omzet verminderd met de kostprijs van de verkochte artikelen en/of goederen en toegerekende uitvoeringskosten.

Aandeel in gezamenlijke acties

Onder deze categorie wordt het toekomstige deel van het netto-resultaat van gezamenlijke acties van éénmalige of tijdelijke samenwerkingsverbanden verantwoord.

Aandeel in acties van derden

De toegezegde bijdragen uit nationale loterijen, puzzelacties van bladen e.d. en/of andere fondsenwervende instellingen worden verantwoord onder deze categorie. Hierbij is te denken aan gelden van de Nationale Postcodeloterij, maar ook aan gelden van aangesloten organisaties. Het aandeel wordt bepaald op basis van de netto toezegging verminderd met gemaakte verwervingskosten.

Subsidies overheden en anderen

Onder deze categorie worden toegezegde subsidies van overheden, bedrijven en instellingen verantwoord. Onder subsidies zijn te verstaan bijdragen, die door de verstrekker afhankelijk zijn gesteld van de uitvoeringskosten van een project.

Bestedingen

Onder de bestedingen worden de volgende kosten verantwoord:

- directe projectkosten
- aandeel in de uitvoeringskosten.

Uitvoeringskosten

Onder de uitvoeringskosten worden de kosten verantwoord van de eigen organisatie. De personeelskosten zijn binnen de doelstellingen verdeeld op basis van urenregistratie en de

werkelijke personeelskosten per medewerker. De andere kosten zijn conform deze urenregistratie verdeeld over de doelstellingen.

Beheer- en administratiekosten

Ingevolge aanpassing van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650, dient een fondsenwervende instelling met ingang van 2008 aan te geven welk deel van de kosten is gemaakt voor beheer en administratie. De 12 Milieufederaties stellen zich op het standpunt dat deze kosten gemaakt worden voor het realiseren van de doelstellingen van deze organisaties en tot de uitvoeringskosten behoren. Ter uitvoering van de RJ 650 wordt ook een toelichting op de onderscheiden posten van de Staat van Baten en Lasten opgenomen, waarin de kosten van fondsen- en subsidiewerving en beheer en administratie apart zijn gespecificeerd.

Bijzondere baten en lasten

De afzonderlijke posten zijn toegelicht onder de toelichting van de baten en lasten

Belastingen

De milieufederatie Noord-Holland is voor gesubsidieerde en uit fondsenwerving gefinancierde activiteiten op grond van de doelstelling vrijgesteld van BTW. Per 1 januari 2014 is de vrijstelling voor sociaal-culturele prestaties door de belastingdienst bij mondelinge mededeling van een medewerker van het ministerie van financiën ingetrokken. Hiervan is echter geen schriftelijke bevestiging ontvangen. Voor werken in opdracht en detacheringsactiviteiten is derhalve BTW van toepassing; de federatie is voor de vennootschapsbelasting niet belastingplichtig.

Pensioenen

Vereniging Milieufederatie Noord Holland heeft haar pensioenregeling ondergebracht bij pensioenfonds PfZW door middel van een pensioenovereenkomst. Het betreft een middelloon regeling. Vereniging Milieufederatie Noord Holland is uitsluitend verplicht tot betaling van de vastgestelde premies. In geen geval is er een verplichting tot bijstorting of recht op teruggave/premiekorting. De te betalen premie wordt als last in de staat van baten en lasten

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Huurovereenkomsten

De specificatie luidt als volgt:

Object	Huur via	Einde huur	Opzeg- termijn	Huur per jaar	Prijspeil
Kantoorpand * Kleine Tocht 4-A	Hörnstenen B.V.	30-11-2018	3 mnd.	€ 9.876	2018
Copying/ Printing	Xtandit	15-05-2023	6 mnd.	€ 2.340	2018

Verzekeringsovereenkomsten

De specificatie luidt als volgt:

Soort	verzek.maatsch.	Einde ovk.	Nieuwe termijn	Premie p.j.	Prijspeil	Verzekerde waarde
Aansprakelijkheid	Nat.-Nederlanden	01-01-2019	1 jaar	€ 182	2018	€ 1.250.000
Ongevallen (overlijden) Ongevallen (invaliditeit)	Nat.-Nederlanden	12-02-2019	1 jaar	€ 567	2017	€ 4.537 € 68.067
Schade inventaris	Nat.-Nederlanden	01-01-2018	1 jaar	€ 182	2018	€ 40.000
Bestuurdersaanspr.	HDI-Gerling	18-11-2018	2 mnd	€ 877	2018	€ 1.000.000
Verzuimverzekering	De Amersfoortse	31-12-2018	1 jaar	€ 2.866	2018	€ 225.229

Toelichting op de onderscheiden posten van de balans

Activa

Materiële vaste activa	Verbouwing €	Inventaris €	Totaal €
Boekwaarde 1-1-2017	-	2.984	2.984
Bij: investeringen	-	5.068	5.068
	-	8.052	8.052
Af: afschrijving	-	1.918	1.918
Boekwaarde 31-12-2017	-	6.134	6.134
Afschrijvingspercentages	10%	20%	

Alle onder de materiële vaste activa opgenomen inventaris zijn dienstbaar aan de bedrijfsvoering. Wegens een verhuizing naar een andere gehuurde kantoorruimte per 31 december 2015, is per die datum de resterende waarde van het huurdersbelang van MNH vervroegd afgeschreven.

Vorderingen

	31-12-2017 €	31-12-2016 €
<u>Debiteuren</u>		
Debiteuren	774	19.336

Overige vorderingen en overlopende activa

Afrekening subsidies en projecten	60.948	51.917
Waarborgsommen	4.038	4.038
Voorschot Raad van State	681	681
Nog te ontvangen bankrente	11	-
Pensioenpremie	8.305	312-
Overige vorderingen en overlopende activa	44.751	2.789
	118.734	59.113

Liquide middelen

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
ING Bank rentemeerrekening	10.081	81
ING Bank girorekening	31.831	73.782
	-	
	41.912	73.863

Passiva**Reserves en fondsen****Vrij besteedbare reserves en fondsen:**

	2017	2016
	€	€

Continuïteitsreserve

Het verloop van deze post is als volgt:

Stand per 1 januari	3.052	79.617
Mutatie ten gunste/ ten laste van bestemmingsfondsen	9.622	-
Mutatie ten laste van bestemmingsreserve	-	25.947
Mutatie uit de resultaatbestemming	18.096	92.830-
Stand per 31 december	30.770	3.052

Bestemmingsreserves

31-12-2017	31-12-2016
€	€

De specificatie van deze post is als volgt:

Bestemmingsreserve reorganisatie

-	-
-	25.947

2017	2016
€	€

Het verloop van deze post is als volgt:

Stand per 1 januari	-	25.947
Onttrekking wegens afvloeing medewerkers		25.947-
Onttrekking buitengewone lasten	-	-
Stand per 31 december	-	-

De reserves worden toegelicht bij het onderdeel "Grondslagen voor de waardering van activa en passiva"

Vastgelegde reserves en fondsen:

	2017	2016
	€	€
<u>Bestemmingsfondsen</u>		
De specificatie van deze post is als volgt:		
Bestemmingsfonds Omgevinswijzer Natuurinclusieve Landbouw		20.062
Bestemmingsfondsen eind 2017	10.440	
	<u>10.440</u>	<u>20.062</u>

Het verloop van deze post is als volgt:

Stand per 1 januari	20.062	9.682
Mutatie	<u>9.622-</u>	<u>10.380</u>
Stand per 31 december	<u>10.440</u>	<u>20.062</u>

De reserves worden toegelicht bij het onderdeel "grondslagen voor de waardering van activa en passiva".

Kortlopende schulden

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
<u>Crediteuren</u>		
Crediteuren	<u>17.922</u>	<u>6.701</u>
<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>		
Afdracht loonheffing/ sociale lasten	6.408	7.226
Afdracht BTW	<u>791</u>	<u>10.349</u>
	<u>7.199</u>	<u>17.575</u>
<u>Overige schulden en overlopende passiva</u>		
Vakantiegeldverplichting	7.262	9.775
Vakantiedagenverplichting	8.713	2.996
Voorziening CO2 compensatie	380	380
Te betalen accountantskosten	10.574	10.574
Voorziening transitiekosten	-	74.667
Vooruitontvangen NMF-bijdrage	70.000	-
Overige transitoria en diverse schulden	<u>4.294</u>	<u>9.514</u>
	<u>101.223</u>	<u>107.906</u>

De vooruitontvangen NMF-bijdrage zal eind 2019 dalen naar € 45.000 en eind 2020 geheel zijn verrekend.

Toelichting op de onderscheiden posten van de Staat van Baten en Lasten

FONDSENWERVING

	Realisatie 2017 €	Verenigings- begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
<u>Baten bijdragen particulieren</u>			
Donaties, giften en schenkingen	706	400	460
<u>Baten bijdragen organisaties/bedrijven</u>			
Contributies	885	1.200	1.575
<u>Baten verbonden organisaties zonder winstoogmerk</u>			
Stichting de Natuur en Milieufederaties	147.613	123.000	154.893
In 2017 is 94,6% van alle toekenningen aan de Stichting De Natuur en Milieufederaties afkomstig van de Nationale Postcode Loterij .			
<u>Baten andere organisaties zonder winstoogmerk</u>			
TBO	42.746	25.500	31.486
Natuurmonumenten	10.000	10.000	10.000
overige organisaties zonder winstoogmerk	13.020	-	10.111
Totaal	65.766	35.500	51.597
<u>Subsidies overheden en anderen</u>			
Subsidies Provincie Noord-Holland	36.400	47.000	62.200
Overige overheden	-	-	-
	36.400	47.000	62.200
<u>Baten uit levering diensten</u>			
Diverse opdrachtgevers	81.581	20.000	78.727
<u>Overige baten en lasten</u>			
Rentebaten	11	-	31
Overige baten	322	400	10.781
Totaal	333	400	10.812
 Totale baten	 333.284	 227.500	 360.263
<u>Bijzondere baten en lasten</u>			
Onttrekking inzake incidentele lasten	-	-	74.667-
	-	-	74.667-

Toelichting baten

Bij de begroting 2017 is op het moment van opstelling van de begroting uitgegaan van een pessimistisch scenario voor 2017. De begrote baten zijn op veel punten overtroffen, maar m.n. de baten uit overheidssubsidies zijn nog bij de zeer bescheiden verwachtingen achtergebleven.

Toelichting kosten beheer en administratie

De Provinciale Natuur en Milieufederaties hanteren voor het inzichtelijk maken van de kosten beheer en administratie een uniforme systematiek die gebaseerd is op de aanbeveling Toepassing Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie van de Vereniging Fondsenwervende Instellingen (VFI). De kosten voor beheer en administratie worden inzichtelijk gemaakt in een apart overzicht m.b.t. de toelichting lastenverdeling.

Toelichting op de onderscheiden posten van de uitvoeringskosten

BESTEDINGEN

	Realisatie 2017 €	Verenigings- begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
<u>Uitvoeringskosten</u>			
Personeelskosten:			
Salarissen	164.406	150.000	214.703
Sociale lasten	26.232	30.000	37.404
Pensioenlasten	15.440	15.000	20.821
Ziekteverzuimverzekering	2.024	4.000	4.085
Bevordering deskundigheid	346	1.000	1.074
Ingehuurd personeel	11.078		6.909
Overige kosten personeel	1.260	3.000	4.410
	<u>220.786</u>	<u>203.000</u>	<u>289.406</u>
Huisvestingskosten:			
Huur- en schoonmaakkosten	11.757	13.000	11.576
Doorberekende onderhuur	2.220-	2.000-	2.220-
Belastingen en verzekeringen	2.510	2.000	1.672
Energiekosten	2.904	3.000	2.904
Kleine inventarisaanschaffingen	-		-
Afschrijving verbouwing	-	-	-
Overige huisvestingskosten	548	1.000	132
	<u>15.499</u>	<u>17.000</u>	<u>14.064</u>
Kantoorkosten:			
Kantoorbenodigdheden	390	1.000	222
Telefoon- en internetkosten	4.359	4.000	5.213
Porti- en vrachtkosten	1.649	3.000	1.931
Druk- en kopieerkosten	2.428	5.000	3.014
Administratie-, advies- en accountantskosten	11.029	10.000	13.389
Vakliteratuur en abonnementen	2.350	2.000	1.434
Automatiseringskosten	2.384	2.000	2.680
Afschrijving inventaris	1.918	1.500	1.779
Overige kantoorkosten	296	500	717
	<u>26.802</u>	<u>29.000</u>	<u>30.379</u>
Overige uitvoeringskosten:			
Bestuurskosten	1.311	1.500	1.164
Jaarverslag	-	500	1.154
Juridische kosten	-	-	5.547
Reis- en verblijfkosten	7.919	5.000	11.305
Overige uitvoeringskosten	1.129-	-	803
	<u>8.101</u>	<u>7.000</u>	<u>19.973</u>
Totaal uitvoeringskosten	<u>271.189</u>	<u>256.000</u>	<u>353.823</u>
Directe projectkosten	<u>43.999</u>	<u>22.500</u>	<u>24.604</u>
TOTALE UITGAVEN	<u>315.188</u>	<u>278.500</u>	<u>378.427</u>

Toelichting op de onderscheiden posten van de Staat van Baten en Lasten met specificatie van administratie- en beheerskosten en kosten werving subsidies.

LASTEN	Doelstellingen										
	Thema De burger, gezondheid, veiligheid,	Thema Stad en Land: een relatie	Thema Voedsel, duurzaam om de hoek	Thema Water en Land in Noord-Holland	Thema Duurzame Energie	Communicatie	Acquisitie-kosten	Administratie- en beheerskosten	Realisatie 2017	Verenigings-begroting 2017	Realisatie 2016
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Directe projectkosten	2.939	11.872	13.979	-	15.210	-	-	-	43.999	22.500	24.604
	2.939	11.872	13.979	-	15.210	-	-	-	43.999	22.500	24.604
<u>Uitvoeringskosten</u>											
Personeelskosten	51.090	41.197	41.631	25.178	4.946	5.489	16.626	34.630	220.786	203.000	289.406
Reis- en verblijfskosten	1.832	1.478	1.493	903	177	197	596	1.242	7.919	5.000	11.305
Huisvestingskosten	3.587	2.892	2.923	1.768	347	385	1.167	2.431	15.499	17.000	14.064
Druk- en kopieerkosten	562	453	458	277	54	60	183	381	2.428	5.000	3.014
Automatiseringskosten	552	445	450	272	53	59	180	374	2.384	2.000	2.680
Documentatie en vakliteratuur	544	438	443	268	53	58	177	369	2.350	2.000	1.434
Kantoorkosten excl. drukwerk en automatiseringskosten								8.612	8.612	10.000	9.862
Administratie- en accountantskosten								11.029	11.029	10.000	13.389
Juridische kosten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5.547
Bestuurs- en overige kosten								182	182	2.000	3.121
Totaal uitvoeringskosten	58.166	46.903	47.397	28.665	5.631	6.249	18.928	59.249	271.189	256.000	353.823
Totaal lasten	61.104	58.775	61.376	28.665	20.841	6.249	18.928	59.249	315.188	278.500	378.427
Verdeling lasten excl. Beheer- en administratiekosten	19,4%	18,6%	19,5%	9,1%	6,6%	2,0%	6,0%	18,8%	100,0%		
Verdeling subsidiewervings- en B&A-kosten	23.559	18.998	19.198	11.610	2.281	2.531			78.177		
Totaal lasten per doelstelling	84.664	77.773	80.574	40.276	23.122	8.780			315.188		
Verdeling lasten incl. Beheer- en administratiekosten	26,9%	24,7%	25,6%	12,8%	7,3%	2,8%			100,0%		

Toelichting: de Milieufederatie Noord-Holland heeft in 2017 de gespecificeerde lasten gehad voor verwerving van subsidies en opdrachten.
 Lasten voor communicatie maken deel uit van de bestedingen voor de doelstelling van thema de Burger, gezondheid, veiligheid.
 De acquisitiekosten bedragen als percentage van de in 2017 verworven baten 5,7%.

Bezoldiging directie

Het bestuur van de Milieufederatie Noord-Holland heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de beloning van de directie en de hoogte van de andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het bezoldigingsbeleid wordt periodiek geactualiseerd. De laatste evaluatie was op 5 november 2015.

Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt de Milieufederatie Noord-Holland de RaamCAO Bos en Natuur, afdeling De landschappen.

Het jaarinkomen van € 46.022 van het directielid in loondienst blijft binnen het maximum van €116.603 bij een volledige aanstelling volgens de beloningsregeling van Goede Doelen Nederland

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

Naam	Sijas Akkerman
Functie	Directeur
Dienstverband	
Aard	tijdelijke aanstelling
Uren	25
Parttime percentage	0,595
Periode	16/2 - 31/12
Jaarinkomen	
Brutoloon/salaris	€ 44.894
Vakantiegeld	€ 1.128
Totaal	€ 46.022
SV lasten (wg deel)	€ 7.401
Belastbare vergoedingen	€ 72
Pensioenlasten (wg deel)	€ 5.153
Totaal bezoldiging	€ 58.648

De leden van het Bestuur hebben in het boekjaar geen bezoldiging en geen onkostenvergoeding ontvangen.

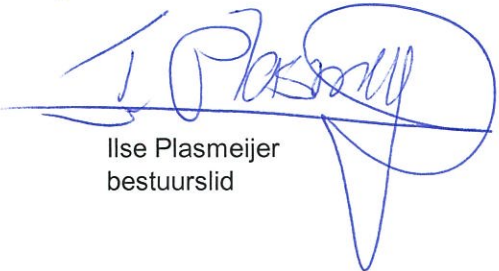
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2017 een bezoldiging boven het maximum van Goede Doelen Nederland hebben ontvangen.

Ondertekening van de jaarrekening

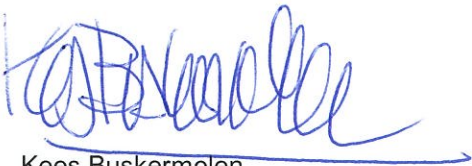
Datum:



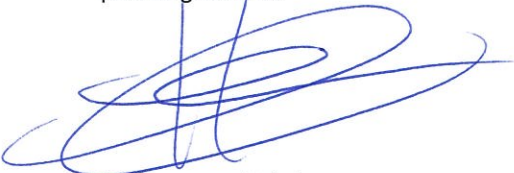
Reinier van den Berg
voorzitter



Ilse Plasmeijer
bestuurslid



Kees Buskermolen
penningmeester



Helène van Zutphen
bestuurslid



DE HOOGE WAERDER

ACCOUNTANTS - BELASTINGADVISEURS - JURISTEN

De Hooze Waerder
Registeraccountants

De Hooze Waerder Registeraccountants B.V.
Kennemerstraatweg 303a
Postbus 3013
1801 GA Alkmaar
Telefoon (072) 518 00 00
Telefax (072) 518 00 99
info@dehoogewaerder.nl
www.dehoogewaerder.nl
KvK 350 303840000

Vereniging Milieufederatie Noord-Holland
T.a.v. het bestuur
Kleine Tocht 4a
1507 CB ZAANDAM

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Vereniging Milieufederatie Noord-Holland.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Vereniging Milieufederatie Noord-Holland te Zaandam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Milieufederatie Noord-Holland op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende van toepassing zijnde grondslagen voor de financiële verslaggeving RJ-richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Milieufederatie Noord-Holland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.



Brengt de zaak verder



Materiele onzekerheid over de continuïteit

Wij vestigen de aandacht op de paragraaf continuïteit op pagina 16 grondslagen van de jaarrekening, waarin het bestuur uiteenzet dat de jaarrekening 2017 van de vereniging over 2017 is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Deze continuïteit is echter, mede gezien de afgenomen vermogenspositie van Vereniging Milieufederatie Noord-Holland, nog afhankelijk van de verwerving van voldoende subsidies en opdrachten voor 2018 en verdere jaren. Dit duidt op het bestaan van een onzekerheid van materieel belang op grond waarvan gerede twijfel zou kunnen bestaan over de continuïteitsveronderstelling van de entiteit. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de financiële verslaggeving RJ-richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de RJ-richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de RJ-richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ-richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.



Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;



- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaaf zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Alkmaar, 23 juli 2018

De Hooze Waerder Registeraccountants B.V.

was getekend

drs. E.M. Hofman RA

BIJLAGEN
BEGROTING 2018

MNH	2018 begroot	2017 begroot	2017 realisatie
INKOMSTEN			
Fonds Prov Milieufederaties	123.000	123.000	147.613
Subsidies Provincie NH	36.000	36.000	36.400
Acquisitie andere fondsen	98.000	46.500	65.766
Opdrachten	140.000	20.000	81.581
Diversen	2.000	2.000	1.914
TOTAAL INKOMSTEN	399.000	227.500	333.274
UITGAVEN			
UITVOERINGSKOSTEN			
Personeelskosten			
Salarissen	260.000	195.000	206.078
Ziekteverzuim verzekering	6.000	4.000	2.024
Deskundigheidsbevordering	2.000	1.000	346
Ingehuurd personeel	12.000		11.078
Overig	4.000	3.000	1.260
<i>subtotaal</i>	284.000	203.000	220.786
Huisvestingskosten			
Huur en schoonmaak	13.000	13.000	11.757
Onderhuur	2.000	2.000	2.220
Belastingen en verzekeringen	2.000	2.000	2.510
Energie	3.000	3.000	2.904
Kleine inventaris			-
Beveiligingskosten	-	-	-
Afschrijving gebouw	-	-	-
Overig	1.000	1.000	548
<i>subtotaal</i>	17.000	17.000	15.499
Kantoorkosten			
Kantoorbenodigdheden	1.000	1.000	390
Telefoon en internet	4.000	4.000	4.359
Porti- en vrachtkosten	3.000	3.000	1.649
Drukwerk- en kopieëerkosten	5.000	5.000	2.428
Administratie en accountant	8.000	10.000	11.029
Abonnementen	2.000	2.000	2.350
Automatisering	2.000	2.000	2.384
Afschrijving inventaris	1.500	1.500	1.918
Overig	1.500	500	296
<i>subtotaal</i>	28.000	29.000	26.803
Overige uitvoeringskosten			
Bestuur	1.500	1.500	1.311
Jaarverslag	500	500	-
Proces	-	-	-
Reis- en verblijfkosten	8.000	5.000	7.919
Overig			1.129
<i>subtotaal</i>	10.000	7.000	8.101
Totaal uitvoeringskosten	339.000	256.000	271.189
DIRECTE PROJECTKOSTEN	30.000	22.500	43.999
TOTAAL UITGAVEN	369.000	278.500	315.188
RESULTAAT VOOR BIJZONDERE BATEN EN LASTEN	30.000	51.000-	18.086

Aantal medewerkers	5	4	9
Aantal fte in dienst	3,40	2,19	2,76